

Odôvodnenie hlavných princípov navrhovanej právnej úpravy

Podľa § 30 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov možno na základe stavu biotopov členiť chránené územie na zóny, ak je to potrebné na zabezpečenie starostlivosti o ne. Predkladaný návrh, rešpektujúc stav biotopov a stupeň ich využívania ako aj návrh vymedzenia území európskeho významu v rámci sústavy NATURA 2000, člení TANAP na 4 zóny.

Zonácia vychádza z týchto hlavných princípov:

Základným kritériom vymedzovania a odstupňovania zón podľa zákona NR SR číslo 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny je povaha prírodných hodnôt v nich. Hodnotenie územia národného parku vychádza z poznania stavu biotopov, zo súhrnu vplyvov pôsobiacich na prírodné biotopy a ich typické druhy, ktoré ovplyvňujú ich prirodzený areál, štruktúru a funkciu, rovnako ako dlhodobé prežívanie ich typických druhov. Strategickým cieľom nového zónovania je zachovať hlavné ekologické procesy, zachovať priaznivý stav biotopov a druhov, zachovať biodiverzitu na úrovni druhov, populácií, ekosystémov a krajiny, ako aj zabezpečiť podmienky pre udržateľné a ekologicky únosné využívanie krajiny, druhov a biotopov TANAPu.

Predložená zonácia vychádza z zhodnotenia prírodoochranej hodnoty biotopov, ich očakávaných funkcií a skutočných potrieb starostlivosti o prírodu. Za hlavné kritérium rozčlenenia územia na zóny považujeme zachovalosť (pôvodnosť) biotopov, ktorá vo svojej podstate je opakom hemeróbie závislej od spôsobov využívania územia. Podľa stupňa hemeróbie rozlišujeme:

1. Prírodné (ahemerobné) biotopy s prírodným druhovým zložením i štruktúrou, s najlepšimi podmienkami pre trvalú existenciu pôvodnej bioty.
2. Prírodné prvotné (ahemerobné až oligohemerobné) biotopy s nezmeneným druhovým zložením avšak so zmenenou štruktúrou, s dobrými podmienkami pre trvalú existenciu pôvodnej bioty.
3. Druhotné (oligohemerobné) biotopy s poloprírodným druhovým zložením a druhotnou štruktúrou, s vyhovujúcimi podmienkami pre trvalú existenciu pôvodnej bioty.
4. Náhradné (mezohemerobné až euhemerobné) biotopy s charakteristickou druhovou kombináciou odlišnou od stupňa 3, ešte s vyhovujúcimi podmienkami pre trvalú existenciu pôvodnej bioty.
5. Umelé biotopy.

V prípade lesných biotopov, ktoré boli najproblematickejšou skupinou sa vychádzalo z aktuálneho hodnotenia pôvodnosti (zachovalosti) lesných biotopov.

Stupne pôvodnosti (zachovanosti) lesných biotopov sú charakterizované nasledovne:

0. *Prírodné lesy* – porasty pralesovitého vzhľadu, bez zrejmých stôp po ľudskej činnosti s pôvodným genofondom lesných drevín a fungujúcimi autoregulačnými procesmi (ich súčasťou sú aj lokality postihnuté prírodnými katastrofami ponechané na prirodzený vývoj).

1. *Prírodné lesy* – porasty s prirodzeným alebo slabo zmeneným druhovým zložením a zmenenou priestorovou výstavbou, spôsobenou extenzívnou činnosťou človeka, avšak s

fungujúcimi autoregulačnými procesmi (porasty nepotrebujú intervenciu pestovnými zásahmi). Prírodné znaky prevyšujú znaky antropické.

2. *Prevažne prirodzené lesy* – porasty s približne rovnakou mierou prírodných a antropických znakov. Časť z nich vyžaduje čiastočnú reguláciu vývojových procesov, ktorej cieľom by malo byť nasmerovanie k autoregulačným a autoreprodukčným procesom.

3. *Čiastočne zmenené lesy* – porasty s prevahou antropických znakov nad prírodnými. Ide buď o umelo obnovené porasty na kalamitných holinách alebo o porasty s kombinovaným pôvodom (umelá obnova s vhodným druhovým zložením v súlade so stanovištnými pomermi i prirodzené zmladenie)

4. *Zmenené lesy* – porasty s antropickými znakmi neprirodzeného vzhľadu, založené umelou obnovou v pravidelnom sponse s drevinovým zložením, ktoré nie je v súlade so stanovištnými pomermi, spravidla s nevhodným ekotypom drevín a jednoduchou priestorovou výstavbou.

Prírodné a prirodzené biotopy sú z hľadiska ochrany prírody v priaznivom stave a nevyžadujú ďalšiu reguláciu, prevažne prirodzené lesy vyžadujú určitú reguláciu a čiastočne zmenené a zmenené lesy v nepriaznivom stave sú odkázané na systematickú lesnícku starostlivosť